

Háy János

Tavaszi szünet

(részlet *A csokimikulásos lány* című regényből)

Az ünnepek azért rosszak, ami miatt másnak jók, hogy hirtelen megváltozik minden, ahelyett, hogy úgy maradna, ahogy a hétköznapiak során volt. Szeretem, ha hétköznapi van, mert akkor az van, ami van. Amikor meg az nincs, akkor mindig valami szokatlan van, például haza kell menni, mert húsvét van.

Ki akar hazamenni, amikor azt kérdezik otthon, hogy mi van az iskolában. Semmi, azt mondom, és nem akarok beszámolni arról, hogy például volt ott egy olyan egyetemi tanárnő, aki mutatott olyan népdalokat, amiket még Bartók gyűjtött. Bekapcsolta a magnót, és az szólt, amit Bartók hallott vagy Kodály, de ez majdnem ugyanaz népdalgyűjtés terén. És azt is elmesélte, hogy lehet egyszerűen népi hangszert készíteni, például mosószeres vagy mosogatószeres műanyag dobozból, hogy kivágjuk az oldalát, és az alján meg átfűzünk egy gitárhúrt, a másik végét meg áthúzzuk a kupakon, a kupakot visszatekerjük, és megfeszítjük rajta a húrt, aztán már csak a zenélés öröme marad. Megpengeted a húrt, tekergeted a kupakot, és a húr hol magasabban szól, hol mélyebben, de mindenesetre nagyon jól hangzik.

Ilyen a népművészet, bár ezt ők az egyetemen találták ki, de tekinthetjük őket is a nép részének. S ha épp most vidéken élnének, és ott csinálnák ezt a hangszert, akkor ez egy új népi hangszer lenne, ami alkalmazkodott a korszerű körülményekhez, hogy műanyag.

És azt sem meséltem el, hogy ez az egyetemi tanár, amikor érdeklődtem nála a népi hangszerekről, akkor nagyon kedves volt hozzám és azt mondta, nem szavakban, hanem a tekintetével, hogy te egy nagyon figyelmes fiú vagy, aki érdemes arra, hogy még többet meséljen nekem erről a témáról, ami neki kutatási területe. Ő mondta el, hogy nem azért ilyenek ezek a régi felvételek, mert öreg nénik énekeltek, hanem a felvétel, szóval a technikai háttér miatt, hogy viaszhengere meg gramofon. Azok az énekesek, akik ezt akarják utánozni, azok tök hülyék, mert nem az énekest utánozzák, hanem egy technikai eszközt, egy valaha korszerű technikai hangszer hangján szólalnak meg.

Nem mondhattam el azt sem, hogy volt megint egy rosszüllétem, mert már nem voltak velem együttérzők. Olyan lettem, akivel nem lehet együttérezni, mert csak a rosszat hoztam be a családba, és nem igaz, hogy az apu amiatt ilyen, mert ilyennek született, később meg persze amiatt, mert még ráadásul halálos betegsége is lett, hanem azért, mert én olyan vagyok, hogy a létemmel minden vidámságot kisépertem a családból. Már semmin nem tudnak nevetni, mert csak az jut eszükbe, hogy milyen vagyok. Azon aztán elkeserednek, és azon is elkeserednek, hogy a rokonok, akik mindig is lenéztek minket, mert olyanok vagyunk, amilyenek, azok is dörzsölgetik a mancsukat, hogy na, nem az lett, amit gondoltak, hanem épp az lett, amit ők, mármint a rokonok gondoltak, hogy ez a gyerek is semmivé vált. A másik ugyan egyetemre járt, de hát az is semmi, mert arról meg nem veszünk tudomást. Akkor a testvéremmel egy városban voltunk már. Nagyon vártam, mert azt hittem, olyan lesz, mint akkor, amikor még mind a ketten otthon éltünk, hogy most itt az idegenség összehoz bennünket, és majd együtt megyünk mindenhová, ahová eddig csak egyedül mentünk.

Elmentem a koleszba, ahol lakott, és ott volt az a lány is, aki vele volt, mondjuk úgy, akivel hosszú távra képzelték a kapcsolatukat, mert mindketten csak egymásban bízhattak, hogy végigmennek a tervezett úton, ami egy vidéki településről a nagyvárosba való integrálódást jelenti, amit amúgy nem terveztek hosszú távra, csak az egyetem miatt tették meg ezeket a lépéseket. De ez csak öt évig tart, és utána mennek vissza a vidéki településre, ahol otthon érzik magukat, ahol nem félnek az emberektől, a járművektől és a számukra túlzó méretektől, ahol végre megint emberléptékű lehet a környezetük.

Még nem volt a testvérem Budapesten, de én már mindenkinek elmondtam, hogy lesz egy fontos támasz az életemben, mert a testvér olyan, hogy testvér, az mindig vigyáz a kistestvére, nem engedi, hogy bántsák.

Aztán végre megtörtént. Ott volt.

Hívtam telefonon, mondta, hogy sokat kell tanulnia, mert sokat kellett tanulnia. Nem bölcsészkarra járt, ahol mindenféle locsogással lehet ötöst kapni a vizsgán, aki meg se szólal, az hármas. A matek, az matek. Meg az olyan tantárgy, hogy kiszórják az évfolyam felét, és ő nem akar kiesni, különösen azért nem, mert akkor szerinte elveszíti azt a lányt, aki miatt belevágott ebbe az egyetembe, hogy több legyen a lány előtt, hogy lássa, ő akar valamit az élettől, mert csak akkor érdemes ezeket a végérvényes terveket komolyan venni, ha ez az akarat látszik.

És hétvégén, kérdeztem.

Ja, majd gyere.

A hétvége unalmas volt és üres, nem tudtam senkivel együtt lenni, mert a koleszosok vagy hazautaztak, vagy tanultak, az osztálytársaim meg a szüleikkel és a rokonaikkal voltak, esetleg meglátogattak egy nagymamát, aki már egész évben a Balcsin lakott.

Olyan volt a vasárnap, mintha valamit kitörültek volna belőle, olyan, hogy felesleges. De szerencsére akkor mehetek a testvéremhez, és legalább a délután majd más lesz, mondjuk úgy, tartalmas.

Ebéd után mentem, mert az lett mondva, hogy ebéd után. Egyetemisták voltak a folyosókon. De jó egyetemistának lenni, gondoltam, mert ők már egyetemisták, és nincs olyan, hogy azt mondja valaki, hogy ők semmire nem valók, mert aki egyetemista, az elérte a legtöbbet, amit ebben a korban el lehet érni.

Kettőkor lépek be a szobába. Ketten vannak. Nem tudunk miről beszélni, de azért beszélek. Elmondom a matektanárt, meg a népzene-ről mesélő egyetemi tanárt, meg hogy milyenek azok a zenék, és hogy elképzelttem, milyen lehetett, amikor Bartók és/vagy Kodály először meghallott egy dalt, hogy akkor mit érezhettek. Ablakimba, ablakimba besütött a holdvilág, aki kettőt-hármat szeret, nincsen arra jóvilág. Ez azt hiszem, nem érdekelte őket, de ez nem számított, inkább az számított, hogy van, akinek el tudom mondani, mert otthon nem fogom és nem is tudom.

Eltelt egy óra, lassan, és elkezdődött a következő, amikor a lány mondta, hogy ne haragudj, mi moziba megyünk. Nem haragudtam, és nem mondtam azt, hogy én nem megyek moziba, vagy hogy én is mehetnék moziba, mert épp ráérek, hiszen azért jöttem ide hozzájuk, mert ráérek. Ők olyan közösséget alkottak, amiben nekem már nem volt helyem. A koleszajtóban elköszöntünk egymástól.

Lehet, hogy jövök még, nem tudom, a jövőt senki nem ismeri, bár most úgy éreztem, nem.

Még mit nem mondtam el, ami idesorolt hozzád, hogy csak rád figyeljek, hogy csak a te hangodat halljam, hogy csak azt szeressem, amit te szeretsz, hogy csak arra figyeljek, amit te mondasz, mert az a mondas épp az ellenkezője annak, amilyen mondaszt megfogalmaztak felém a felnőtt társadalom képviselői.

Én kész vagyok mindent elfelejteni, ha szeretni fogsz, én nem fogok haragudni tanárookra, rosszindulatú osztálytársakra, a szüleimre,

az osztálytársaim szüleire, akik azzal a jóindulatú kedvességgel néztek rám, ahogyan az állatkertben nézik a látogatók a becsukott állatokat, hogy azért megérdemelnének egy nagyobb ketrecet, de ketrecen kívül, közöttünk, tényleg veszélyesek.

Mit nem mondtam még el, gondoltam, holnap majd el kell búcsúznom, mert jön ez a hazaút, vissza a népszokásokba, ami abból megmaradt. Persze hogy megmaradt a locsolkodás, mert olyankor lehet inni, és senki nem kérdezi meg, hogy mért kellett hullarészegen az utcán kóborolnod. Mért fogtad meg a szomszéd nő vagy az unokatestvéred feleségének a mellét, aki aztán rád kiált, vagy pont nem, épp most derül ki, hogy már régen erre várt, hogy legyen egy ilyen fogás rajta, s hogy ez a fogás majd a hétköznapiakban is folytatódjon.

Szerencsére az ezt követő locsolások során felhajtott pálinkák mindent eltörültek ebből a lehetőségből. Úgyhogy a legtöbb feleség és férj nyugodtan tehetett-vehetett a hétköznapiakban, mert egyáltalán nem került veszélybe a házasságuk. Egyszer-egyszer volt, aki nem ivott eleget, és emlékezett arra, ami volt, például amit a Miki csinált a Gabi feleségével. És az, mármint az emlékezet, nagyon megváltoztatja a világot. Mert a Miki aztán kórházba került egy hétköznapi végrehajtott akció miatt, mert persze hogy lebukott, és pont a garázsban próbálták csinálni, ahol ott volt a lapát is, és a lapáttal persze a nyele is, amivel a Gabi egy kurva nagyot sózott a Miki hátára, és a Miki megúszta, nem tört el a gerince, meg a Gabi is megúszta amiatt, mert a Miki megúszta.

Ezek a népszokások mutatják meg legjobban a falu arcát, amely arcot én tényleg nem akarom látni, mert ez olyan arc, hogy rettegni lehet tőle akkor is, ha ez az arc csak időlegesen volt megengedve, s a többi napokon azt az arcot csak néhány részeges alak képviselte egy ideig. Köztük a nagyapám is.

De a nagyapám aztán meghalt, egyébként nem az ital miatt, hanem valami más betegsége volt. Nem nagyon sajnálta senki. Azt gondoltam, az apu is csak arra gondol, hogy végre megtörtént, meg esetleg arra, hogy most már ő a soros az apja után, mert én erre gondoltam, hogy én vagyok a soros az apu után. Mert a nagyapa már nem soros, és valószínű, hogy ezt fogom érezni, amikor majd meghal az apu, hogy sorra kerültem, és már nincs ott az az erős test, ami felfogná a világra és konkrétan az én vállamra súlyosodó időt.

Hogy megvédje a kisfiát.

Bár már lehet, hogy életében lemondott erről, hogy biztonságos menedéket képezzen, mert csalódott bennem, és nem tartotta fontosnak,

hogy menedéket képezzen, vagy mert lejár a szülők szavatossága, és tényleg magunknak kell megteremtteni azt az édenkertet, ahol biztonságosan lehet élni.

Elmondtak rólam minden rosszat, amit korábban már meg is írtak. De így mondvá hatásosabb volt, hiszen a mondás mögé odakerültek az arcok, azok az indulatok, amik az arcokra rá voltak írva, amely indulatok a mondás közben fokozódtak, hiszen sikeresek voltak, és ez arra kapacitálta a mondókat, hogy még sikeresebbek is tudnak lenni.

Szépen felöltöztek, az apu öltönyben volt, az anyu abban a kosztümben, amiről azt gondolta, nagyon megfelel arra, hogy meghallgassa benne a budapesti tanárok véleményét a kisfiáról. Vagy ahogyan az utóbbi időben hívta, a kisebbik fiáról. Ott volt az igazgató, az igazgatóhelyettes, aki egyben matektanár is volt, akiről nem lett elmondva otthon, amit el kellett volna mondani, és az osztályfőnök, aki a bukást eszközölte.

Mindannyian mondtak valamit, és ahogy belemelegedtek, egyre jobban tudták mondani, mert közben még azt is elfelejtették, hogy az a házaspár az anyukája és az apukája ennek a gyerekeknek. Csak azt érezték, hogy most kiadhatják magukból az összes haragot, amit az ehhez hasonló gyerekekkel szemben éreznek. A hálátlanság volt mindig a végpont, hogy pedig hálás lehetne, hogy.

De hálátlan.

A szüleim nem jutottak szóhoz, mert ez a lehetőség amúgy fel sem volt ajánlva, de ha fel lett volna, akkor sem tudták volna, mit kell mondani. Hogy az ő kisfiuk nem volt ilyen, amikor még nem volt ilyen, például ezt. És hogy ők nem ilyenek nevelték, amilyen lett a tanárok elmondása szerint. És hogy ők majd beszélnek a fejével, ha még egyáltalán van neki feje, mert amit elmondtak, az azt bizonyítja, hogy nincsen.

Nagyon rossz volt ebben a pillanatban szülőnek lenni.

Vajon ezeknek a tanároknak van gyerekük? A mama ezt gondolta, amikor szótlán jöttek ki az igazgatói irodából. Nem, ők most elengedik ennek a gyerekeknek a kezét, amit olyan nagyon akartak fogni, de a budapesti tanárok azt akarták, hogy engedjék el, mert nem érdemi meg a szülők támogatását. Valójában ezek a tanárok tépték le a mama kezét, ami még át akart ölelni, hogy megtartsion, és ne zuhanjak a mélybe.

Feljöttek a koleszba, az apa nem szólt semmit, nézett rám, és nem volt vér a testében, fehér volt, lötyögött az öltönyben, gyenge, mintha már beteg lenne, a mama mondott valamit. Nem pusziltak meg, holott én

örültem, hogy látom őket, mert olyan érzésem volt, hogy most megtámasztanak, hiszen dőlésben voltam. Az apu állt, és ő maga is a falat használta támasznak, az anyu meg belekapaszkodott. A fal tartotta őket állva, mert különben összecsuclottak volna, ahogy néztek engem. Nézték a büntetést, amit a sors rótt rájuk, és amiről a tanáraink beszéltek még imént. Az apu talán azt gondolta, de mondani nem bírta, az anyu nem gondolta és nem is mondta.

A fal, az apu és a mama.

Én voltam csak benne a folyosó levegőjében egyedül, támasz nélkül. Álltak egy darabig, aztán elmentek, nehéz volt ennyi időt is nézni a kudarcot. A mama valamit elővett egy nejlonszatyorból, odaadta. Néztem utánuk, ahogy kiléptek a lépcsőházba. A kocsiban beszéltek arról, hogy ennek itt a vége, semmivé vált nem pusztán az a remény, amit belém fektettek, hanem a gyerek is. Eldöntötték, hogy kivesznek onnan, már a mama sem mondta, hogy ne mozgassuk. Nem, ki kell venni, hátha Balassagyarmaton a mezőgazdasági szakközépben megváltozik.

Nem tudjuk, hogy kivettek-e, mert az csak jövőre történik meg, de azt sem lehetett tudni, hogy az apa akkor kórházba kerül, és onnétől más dolgok felé fordul a figyelem. Előtte még elmegy Oroszországba, mert van egy jutalomút, mert ő jól végzi a dolgát, és azok, akik ezt a munkát figyelik, megjutalmazták ezzel az úttal.

Mit hozzak, kisfiam, kérdezte.

A kisfiam helyett a neked szót használta. Mondom, hogy egy balaljkát. Örült, hogy hozhat valamit, ráadásul ilyen egyszerű dolgot, amit minden orosz boltban biztosan kapni lehet, mert az olyan orosz jellegzetesség.

Akkor még nem jelentették be az orvosok, hogy milyen sorsot szánt neki a teremtő, ahogy még a balaljkát sem kaptam meg, és nem égettem bele azt a szép, szerintem oroszos mintát, amit később beleégettem, és bevittem a váci kórházba megmutatni, hogy milyen jó, hogy kaptam ezt a hangszert, és annyira örültem neki, hogy még ki is díszíttem.

Tulajdonképpen ez a betegség, ami majd lesz, az lesz az oka, hogy nem tudnak elmozdítani onnét, ahol vagyok, mert nincs arra erő és figyelem, hogy végre megoldják ennek a gyereknek a problémáját, ami persze különösen az ő problémájuk volt. Akkor derült ki számukra, hogy minden eltörpül a halál fenyegetettsége mellett. Minden, még én is. Ezt gondolom később, ha később lesz, és ha később az lesz, amit gondolok, hogy lesz.

Bemegyek a boltba, csütörtök délután van. A legtöbben már hazautaztak, én csak pénteken megyek. Valamit akarok venni, amit majd holnap odaadok a csokimikulásos lánynak, hogy ezzel is jelezzem, nagyon fog hiányozni. Megyek vissza a koleszba, a folyosó kihalt, csak Buza Gabival futottam össze. Hogyhogy nem mentél, ezt kérdeztem. Egy darabig hallgatott, aztán azt mondta, hogy fél hazamenni.

Én is, mondtam.

Te mért?

Mert szarok a jegyeim. Te is ezért, kérdeztem.

Nem, a szüleimet nem érdeklik a jegyeim, az apám elvan a kocsmában, az anyám meg azzal, hogy várja haza. Tulajdonképpen nem is értik, mért járok ide iskolába, az egésznek semmi haszna, úgysem lesz olyan, hogy változás, mindenkinek olyan marad az élete, mint a szüleié.

Hallgattam, nem akartam, hogy az én életem olyan legyen, de azt sem tudtam elképzelni, hogy akkor milyennek akarom, hogy legyen. Nem vagyok meghívva, hogy olyanná legyek, amilyenek a budapesti osztálytársaim szülei, mert ilyen tanulmányi eredménnyel arra nincs lehetőségem.

Egész életemben olyan leszek, aki meg van valami miatt sértődve, mert nem az lett, ami lenni akart. Holott azt sem tudom, mi akarok lenni, hogyan akarok élni. Nincs más út, csak az, ahonét jöttem, és az, ahová nem vagyok beengedve, és ahová most úgy érzem, nem is akarok beilleszkedni. Mert nem az van ott, amit elképzeltem, a hatalmas fenyőfák, a felszabadultság és olyan szeretés, aminek nem szabnak gátat a társadalmi szokások, hogy a gyereket kicsit el kell tartani, mert csak úgy lesz belőle ember.

Nem akarok a hazug érzelmek közé integrálódni. Olyan családi vacsorákon és ebédeken üldögélni, ahol a hivatalosan egymás mellé rendelt pár azon töri a fejét, hogyan szakíthatna ki egy-két órát a hétvégéből, hogy mással, mondjuk, egy munkahelyi kapcsolattal töltse az időt. Vagy levesszedés közben, míg a színházi és koncertélményekről folyik a szó, magában azt gondolja, hogy de utálom ezt a férfit vagy nőt, aki végül is a gyerekeim anyja vagy apja lett. Minek oda kerülni, ahol semmi sem tiszta és egyértelmű, még olyan sincs, mint vidéken a tehenek bőgése, hogy reggel van, etetni kell és itatni kell.

Akkor mért félsz hazamenni, kérdeztem a Gabit.

A Gabi kicsit várt, ilyen típus volt, mindig várt egy kicsit azelőtt, hogy megszólalt, a matektanár szerint a kis Gauss volt ilyen. Nem gondolta, hogy így titokzatosabb, csak valahogy az átlagnál nehezebben

találta a szavakat. Ahonnan jön, ott hallgatagok az emberek, olyanok, mint Rózsa Sándor a róla készült tévésorozatban, hogy csak rendkívül indokolt esetben szólalt meg, akkor is csak röviden. Hi be csúf, így. Ilyen az Alföld, gondoltam, hétszám nem nyitja ki az ember a száját, mert csak ott hever a pulikutya meg a nyáj között egy nagy subán, és nézi a semmit.

Azért félek, mondta végül, mert mindig, amikor hazamentem, akkor megdugtam a bátyám feleségét, amikor a bátyám elment mondjuk a kocsmába. Egy házban lakunk, nagyon magától értetődő volt ez a cselekedet. Mindenki jól járt.

Ejha, mondtam, mert ez azért elég váratlan volt, nem olyan, mint a Bendzsi története, hogy leszopta valaki buli után. De akkor ez most miért baj, mondtam is, hogy megdughatod, gondolom, húsvétkor még kevesebb időt lesz otthon a bátyád.

Az a baj, hogy írt egy levelet a bátyám felesége, hogy egy veszekedésnél utalt ezekre a dugásokra, és persze nem mondta ki direkt, de a bátyja rájött, és valószínű, meg fogja ölni, ha most hazamegy. De ha nem megy haza, az is gyanús, meg a kolesz nem is lesz nyitva a hétvégén.

Vajon utoljára látom-e a Gabit, vagy a testvérek végül kibékülnek, hogy egy nő sem érdemli meg, hogy miatta börtönbe kerüljön az ember, vagy esetleg a testvére vére tapadjon a kezéhez. Senki nem tudja, hogy az lesz-e, hogy többet nem hallunk a Gabiról, nem jön vissza az iskolába és eltűntnek nyilvánítják, harmadnapon, ahogyan ezt szokták azok esetében, akik három napon belül nem kerülnek elő vagy nem támadnak fel.

Sajnáltam a Gabit, de irigyeltem is. Jó lehetett úgy hazamenni, hogy tudtad, hogy milyen extrák lesznek még a rántott hús mellett. Azért ha ilyen van, sokkal otthonosabban érzi magát az ember. Akkor tényleg nem úgy van, hogy sehol nincs otthon, mert abban az ágyban, ha ágyban csinálták, és abban a rövid időben tényleg otthon érezhették magukat. Nem úgy, mint én, aki olyan voltam, mint egy menetrend különböző lehetséges, ám valójában teljességgel lehetetlen otthonok között.

Szia, ezt a Gabinak mondtam.

Szia, ezt a csokimikulásos lánynak mondtam.

A szülei haragudtak, hogy eljött otthonról, mert azt szerették volna, ha mondjuk tanul, mert a tanulás hasznos, a velem való találkozás pedig haszontalan. Nem tudtam, hogy az apukája az anyukája biztatására írt már levelet az én szüleimnek, hogy nem ilyen fiúnak szánták az ő lányukat. Ezzel akarták jelezni, hogy az a fiú, akit a szüleim a gyerekeknek

tekintettek, méltatlan arra a szerepre, hogy az ő lányuk mellett legyen egy életen át. De nem is az egy életről van szó, mert senki nem gondolja komolyan, hogy egy ilyen kamaszszerelem kitart egy életen át. Bár lehetnek rosszabb forgatókönyvek, például, hogy épp akkor szakad meg, amikor már az a lány kikerül az oktatási körből, ahol tág tere van a válogatásnak, és olyan körbe kerül, ahol a tág tér bizonyára az elváltakkal és a feleségüket megcsalni akarókkal gazdagodik, szóval elég reménytelen helyzetbe kerül.

A félelem amiatt van, hogy ettől a gyerektől, ez alatt rám gondoltak, semmi jót nem tanulhat az ő lányuk, ráadásul egy csomó időt elfecsérel, ahelyett, hogy a felvételre készülne, mert a vége mégiscsak az, hogy felvételi, mármint az ő lányuknak, mert a szüleim fiának fogalmuk sincs, hogy mi a végső célja, de ez legyen a levélben megszólított szülők gondja.

Vajon hogy szólította meg őket? Tisztelt szülők vagy szülőtársak, vagy néven, mert az iskolából megszerezték a címet és a nevet? Másképp nem is írhattak volna levelet.

Megírtad, kérdezte a lány anyukája, amikor az apa megírta, és mondta is, hogy megírta, mert mindig megtesz mindent, amire a felesége kéri, és a lány anyukája akkor még rákérdezett arra, hogy az benne van-e, hogy, hogy, meg az is, hogy, meg hogy fejezze be azzal, hogy bizonyára megértik, hiszen ők is szülők.

Ezzel is fejeződött be.

Az apu ezt a levelet nem mutatta meg, mert ez a levél mélyen megbántotta, s amíg olvasta, elkezdett egy kicsit újra szeretni, mert ezen a levélen keresztül átélte azokat az eseményeket, amelyek vele is történtek, mikor a munkahelyén előbbre akart jutni, vagy amikor egy budapesti építőipari vállalkozásnál dolgozott. Főleg azokat a sérelmeket élte át, amik vele történtek, de ez nem azt jelenti, hogy nem a gyereke iránt érzett valami mély szeretetet, hogy íme, te vagy az én fiam, akit mi nevelgettünk gondosan, elmenekültünk vele Egyiptom földjére, mikor veszélyesnek mutatkozott Magyarországon maradni, aztán elküldtük az Olajfák hegyére, hogy hozzon egy kis olívaolajat, mert az nagyon egészséges. Persze tudtuk, hogy az olívát nem adják ingyen, és most ott várja a római vendégmunkásokat, akik azért mennek majd oda, hogy segítsenek olajbogyót gyűjteni és olajat sajtolni, és aztán az egészet lecipelni az Olajfák hegyéről.

Megírtad, kérdezte az anya, amikor a csokimikulásos lány épp nem volt otthon.

Most is hol van?

Azzal a gyerekkel.

Ha otthon lett volna, lehet, hogy barátságosabb lett volna a levél, de így nem tudott barátságos maradni, mert az általános indulat mellé oda-keveredett a konkrét, amit most élnek át a lányuk döntése miatt, hogy megint azzal a fiúval találkozik.

Elengedtek otthonról, kérdeztem.

El, vagyis eljöttem, de kiabáltak.

Kiabáltak?

Igen.

Pedig ők mindenképpen a múlt, mondtam, bár nem tudtam, ezzel mit akarok mondani, hiszen egyáltalán nem volt elképzelésem a jövőről. Néha persze úgy csináltam, mintha lenne, és olyanokra gondoltam, meg mondtam is neki, hogy majd beköltözünk egy kommunába. Nem úgy élünk, mint a szüleink, akik titokban harcban állnak a többi családdal, hogy kinek van különb valamije, mondjuk telke, háza, lakása, gyereke, felesége, férje, hanem másokkal együtt. És ott mindenki szereti egymást, és senki nem lopja el a pénzünket, a becsületünket vagy a pulcsinkat, és van egy olyan kommunagondolatom is, hogy a hálósákok fel lennének akasztva, valami olyanra, mint egy vállfa, vagy egy kampóval, és az emberek akkor csak belemásznának, és akkor rengeteg ember elférne egy kommunában.

És lesz kisbuszunk is, kérdezte, valahogy ez a kisbusz izgatta a legjobban, biztos látott ilyen kisbuszos filmet. Majdnem rosszul válaszoltam, de rögtön rájöttem, hogy a nagybusz az egy rossz válasz.

Persze hogy lesz.

Azt szeretném, hogy azzal bejárni a világot.

De jó, mondtam, mert én is pont azt szeretném.

Nem baj, ha néha nem mond igazat az ember. A hazugság nem azt jelenti, hogy nem tudjuk, mi az igazság, hanem épp azt, hogy pontosan tudjuk, de nem akarjuk bevallani, mert az számunkra nem volna előnyös.

Kisbuszos világtúráról nagyon könnyű mesélni.

Majd megállunk valahol, ahol szép táj van, és ott alszunk, mondtam, és addig maradunk ott, ameddig azt a szép tájat akarjuk nézni. Aztán persze megyünk tovább, addig megyünk, amíg nem lesz kedvünk újra megállni.

És télen?

Akkor lehet, hogy, itt majdnem azt mondtam, hogy hazajövünk, de rögtön rájöttem, hogy az a rossz válasz. Akkor majd olyan országba megyünk, ahol meleg van, meg van olyan fűtési lehetőség, mindegy, ha már belefogtam végigmondom, hogy egy tüzet rakunk, abba beletesszük egy

nagy fa egyik végét, a másikat meg bevezetjük a kisbuszba, és akkor a fa a tűzből a buszba vezeti a meleget.

Tényleg?

Igen, mondtam, hogy a nagy túrázók így fűtik a sátrakat, s a kisbusz tulajdonképpen nekünk olyan lesz, mint egy sátor, csak még mozog is.

Nagyon tetszett neki az utazás, már így elmondva is rendkívül kalandos volt. Egy csomó mindent láttunk az alatt az idő alatt, míg elértük a Nyugati pályaudvart, ahonnét a vonatom, majdnem azt mondtam, hogy haza, holott már nem volt nekem ez az út hazaút.

Ott álltunk a vonat mellett, amikor gondoltam, most már épp ideje, mert máskor már nem lesz ideje, ha felszállok, akkor ezt nem lehet megcsinálni, előhúztam a csokinyulat.

Ezt neked hoztam, mondtam, vagy ha bénább voltam, akkor azt mondtam, hogy neked vettem, ha még bénább lettem volna, akkor azt is mondtam volna, hogy mennyibe került, vagy hogy ez volt a legnagyobb, de annyira nem voltam béna.

A nyuszi kék kantáros nadrágban volt, és nagyon hasonlított azokra a nyuszikra, amiket a Szabad Föld című újságból vágtam ki, amikor kisgyerek voltam. Mert kivágtam magamnak, mert én akkor nemcsak Istenben és a Mikulásban hittem, hanem a nyusziban is. Csak azt is tudtam, hogy a nyuszi messze elkerüli a szülőfalumat, mert ott még húsvétkor is marha hideg van vagy esik az eső, vagy ha jó idő van, akkor meg mindenki részeg, és nem veszik észre, és senki nem akar úgy fellépni, hogy úgy van nem veszik észre, vagy nem emlékeznek rá.

De aranyos, ezt mondta a csokimikulásos lány, aki innentől inkább volt csokinyuszis lány, merthogy épp az volt a kezében. Nézett a táskámra, meg rám, aztán a nyuszira.

Csak egy van, kérdezte, ami nekem azt jelentette, amit valójában jelentett, hogy szeretlek.

Nem mindig úgy mondjuk, hogy szeretlek, hogy szeretlek, hanem néha például úgy, hogy csak egy van. Erre én is azt mondtam, hogy csak egy van, meg hogy indul a vonatom.

És ez azt jelentette, amit jelentett.